

За концептите *свое* и *чуждо*, отразени в българските и френските устойчиви сравнения

Жана Кръстева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

Zhana Krasteva. ABOUT THE CONCEPTS OF SELF AND OTHER, EXPRESSED IN BULGARIAN AND FRENCH FIXED COMPARISONS

Abstract. The aim of the presented paper is to analyze the linguistic realization of the binary opposition *self-other* in the fixed comparisons in two unrelated languages, Bulgarian and French, and to track the general and the specific in the idea and assessment of the two polar concepts. Of particular research interest is the crossing of ethnical stereotypes that reflect the concept of *other* in the fixed comparisons with the component of the ethnonym in Bulgarian and French. The drawn conclusions concern the representation of the concepts *self-other* in the fixed comparison in the two languages and the specific assessment expressed by the latter, as a result of the ideology of the respective linguistic community.

Keywords: stereotyped comparison, concept, binary opposition own – foreign, linguistic picture of the world.

Жана Кръстева. ЗА КОНЦЕПТИТЕ СВОЕ И ЧУЖДО, ОТРАЗЕНИ В БЪЛГАРСКИТЕ И ФРЕНСКИТЕ УСТОЙЧИВИ СРАВНЕНИЯ

Резюме. Целта на настоящото изследване е да анализира езиковата реализация на бинарната опозиция *свое–чуждо* в устойчивите сравнения в два неродствени езика – български и френски, и да проследи общото и характерното в представата и оценката на двата полюсни концепта. Особен изследователски интерес представлява преминаването на етническите стереотипи, отразяващи концепта *чуждо*, в устойчивите сравнения с компонент етноним в българския и френския език. Формулират се изводи относно репрезентацията на концептите *свое* и *чуждо* в устойчивите сравнения в двата езика и специфичната оценъчност, която последните изразяват, плод на светогледа на съответната езикова общност.

Ключови думи: устойчиви сравнения, концепт, бинарна опозиция *свое–чуждо*, езикова картина на света.

1. Устойчивите сравнения – фрагменти от езиковата картина на света

Проследяването на разбиранята за *свое* и *чуждо* като лингвокултурни концепти, отразени в българските и френските устойчиви сравнения, дава възможност да бъдат обрисувани щрихи от българската и френската езикова картина на света. Образите, изграждащи тези картини, според Маслова (2004) са „най-важната езикова същност, в която се съдържа основна информация за връзката на слово и култура, а образността традиционно се разбира като способност на езиковите единици да създават нагледно-чувствени представи за предметите и явленията от действителността“⁴ (2004: 44).

Сред най-ярките образни езикови същности е устойчивото сравнение. Изучавайки лингвистичната образност, Мезенин (1983: 54) обръща внимание на изоморфията между трите компонента в състава на образното сравнение (*primum, secundum* и *tertium comparationis*) и трикомпонентната логическа структура на образността – а) референт, кореспондиращ с гносеологическото понятие за предмета на отражение; б) агент, тоест предмета в неговия отразен вид; в) основание, тоест общите свойства между предмета и неговото отражение. Сравнението е езиковото образно средство, в което последните три компонента присъстват експлицитно.

Образното съдържание на устойчивите сравнения представлява особен интерес за лингвокултурологичните изследвания. В него се отразява определен начин на възприемане и организация (концептуализация) на света, система от представи и оценки, които формират един вид „колективна философия“, присъща на всички носители на езика.

Съпоставителният поглед върху избора на предмети, явления, процеси, чийто образ е закрепен в семантиката на устойчивите сравнения в два или повече езика, разкрива универсалното и национално-специфичното в свето-възприемането на конкретните езикови общности, тъй като „всеки народ семантизира света по различен начин, пречупва неговите прояви през призмата на своите светоусещания, традиции и опит“ (Димитрова 2008).

2. Цел, обект, аналитичен подход и терминологичен апарат на изследването

Настоящото съпоставително изследване¹ има за цел да очертае спецификата на езиковото отразяване на действителността чрез анализа на реализацията на отделни значими концепти в българските и френските устойчиви сравнения.

Както посочва Телия (1996: 241), „устойчивите сравнения служат като средство за усвояване на емпирически познаваемата действителност и, едновременно с това, за нейното оценяване в образи еталони, които имат пряко

отношение към условията на живот на носителите на даден език, към тяхната култура, обичаи и традиции”.

Този специфичен структурно-семантичен тип словосъчетания разглеждаме в перспективата на широкото разбиране за фразеологията, като съвкупност от устойчиви единства, различни по начина на изграждане на семантиката и изпълнявана номинационна функция (вж. Калдиева 2013).

Концептуалният анализ обединява анализ на езиковата и културната семантика на компаративните единици, разграничение съответстващо на делението между езикова и концептуална картина на света. Според Димитрова (2008) „синтезът на тези два подхода може да доведе до обективен и по-пълнен логически анализ на концептите в естествения език“.

В съвременната лингвистика, доминирана от един по-широко хуманитарен концептуален поглед върху езика, терминът **концепт** се характеризира с особено разнообразие от дефиниции. В настоящото изследване се споделя определението на Маслова (2006:47), според което „концептът е семантично образувание, белязано с лингвокултурна специфика и по един или друг начин характеризиращо носителите на определена етнокултура. Концептът, отразявайки етническото световъзприемане, маркира етническата езикова картина на света“.

Прилага се синтетично формулираното схващане на Мичева (2015: 13), според което „концептуалната картина на света представлява организирани по определен начин концепти и съдържа сведения за действителността, кодирани вербално и невербално. Езиковата картина на света е езикова репрезентация на концептуалната“.

М. Пенчева (1998: 23) отбелязва съществуването на различни езикови картини на света, съответстващи на определени стадии от развитието на познавателната дейност. Едновременно с това авторката обръща внимание на самото понятие картина на света, което показва, че тук става дума за интерпретиран образ на действителността, а субектите, носители на картината на света, се различават по светоглед, като „във всяко езиково значение се съдържа в преработен вид афективното и оценъчно отношение на човека“ към този свят. По-нататък Пенчева подчертава антропоцентричния характер на всички варианти на картина на света, при които човешката гледна точка е определяща, а техен основополагащ конструктивен принцип е стремежът към подреденост чрез противопоставяния.

Двоичното противопоставяне се основава на общия бинаризм, който оказва огромно въздействие върху познавателните процеси, свързани с класификация и категоризация (Пенчева 1998: 54). В анализирания от Пенчева материал се изолират 386 бинарни опозиции, обединени в единна йерархична система. Сред тях като основни, семантично и когнитивно първични, изследователката извежда положително–отрицателно, мъжко–женско, свое–чуждо, като последните две са пряко производни от първата (Пенчева 1998: 58).

Изследването на бинарните опозиции е особено подходящо за цялостен диахронен и синхронен анализ на езиковите и културните феномени, базирани на допускането на изоморфия между език и култура. По правило те имат интердисциплинарен характер, обусловен от универсалния характер на самите опозиции (Легурска 2013).

3. За същността на концептите *свое* и *чуждо*

Както бе посочено, концептите *свое* и *чуждо*, единни в своето взаимопоставяне, са едни от основополагащите принципи при концептуализацията и оценката на света. Психологическа в своята основа, опозицията *свое–чуждо* е дълбоко свързана с човека като носител на картината на света и с изграждането на концептуалния образ Човек в тази картина (Пенчева 1998: 60).

В центъра на света е човекът с неговото тяло, който поставя разделителна линия между пространството, обитавано от него, което възприема като *свое*, познато, безопасно, и всичко отвъд него, което не му принадлежи, не познава и определя като *чуждо*, небезопасно, заплашително. Така двойката противоположности *свое–чуждо* е „превъплъщение на опозицията **положително–отрицателно**, която в нейния почти чист вид става водещият принцип за класификация на предметите и явленията в съвременната картина на света“ (Пенчева 1998 : 47). Въпреки широкия ѝ обхват и пряка обвързаност с когнитивната универсалия **положително–отрицателно**, Пенчева определя опозицията *свое–чуждо* като зависима, със статут на семантична доминанта.

Противопоставянето между *свое* и *чуждо* следва еволюционното развитие на познавателната дейност на човека и на осъзнаването на неговото място в социума. Първоначалното осмисляне на *своето* и *чуждото* чрез отношението между човек и природа, между дом и останалата част от заобикалящия свят, постепенно, с развитието на оръдията на труда и социалните отношения, намира проявления в осъзнаване на границата между индивида и другите, рода и другите, етноса и другите.

В този смисъл „пространството, разделено на *свое* и *чуждо*, не е завинаги установено, то зависи от контекста на ситуацията и може да се разшири на принципа на концентричните кръгове – от нивото на семейството до по-големи социални общности като етноса и нацията“ (Попова 2016).

Опозицията *свое* и *чуждо* е в пряка корелация с една от основните концептуални категории, тази на пространството. Символиката на пространството е един от най-древните начини за определяне на координатите, отделящи човека от чуждото, непознатото и маркиращи родното/познатото (Димитрова 2001).

Важно е да се отбележи, че квалифицирането на чуждото не е обективна категория, тъй като според Попова (2016) става дума за атрибуция, направена субективно, чрез осъзнаване и дефиниране на своето. Макар и иманентна константа, вътрешно присъща на индивида, опозицията *свое–чуждо* се пречупва

във всяка културна традиция и се интерпретира през призмата на специфична система от представи и ценности.

4. Опозицията *свое–чуждо* в ценностната езикова картина на света

Противопоставянето на свое и чуждо е еволютивен процес и следва развитието на човешкото съзнание. „Тя [опозицията] е резултат от отделяне на човека от средата и на самоосъзнаване, като първоначално има вида Човек:Природа, след това Аз:Другите и т.н. до абстрахиране на едно по-общо противопоставяне“ (Пенчева 1998: 59).

Разгледана в семантичен план, като част от ценностната картина на света, опозицията свой–чужд намира своите конкретни проявления чрез различни по своя характер отношения, чийто субект е човекът. Той е този, който концептуализира и оценява от позицията на принадлежност², близост, познатост или от позицията на непринадлежност, отдалеченост, непознатост от неговия свят. В доминиращата интерпретация положително–отрицателно близкото се определя трайно като положително, а отдалеченото като отрицателно.

С все по-доброто опознаване на света човекът започва да разграничава **своето** от **чуждото** не толкова от гледна точка на прагматичното овладяване на пространството, а от тази на ценностната значимост. В този смисъл може да се наблюдава известна динамика по отношение на конфигурацията свое-положително/чуждо-отрицателно, като те придобиват противоположна аксиологична посока (вж. Пернишка 2013: 428–429).

Като една от основните бинарни опозиции концептите **свое** и **чуждо** се реализират в различни по тип отношения, които първично започват от параметрите на собственото тяло (себеопознаване) и се разширяват постепенно през различни по близост зони до отношения от социален тип.

Маслова (2006: 89–91) маркира семантиката на **своето** и **чуждото** чрез модела от концентрични кръгове, в центъра на които е човекът – неговото тяло и облекло. Следващият кръг включва дома и най-близкото обкръжение на човека, а последният е очертан от своето място, земя, родина.

Впрочем Гачев (1995 цит. по Маслова 2004) определя българския образ на пространството като кръгъл, затворен космос, обкръжаващ човека като защитна аура, за разлика от еднопосочната безкрайност, хоризонталното движение, характеризиращи руския образ на пространството.

5. Концептите *свое* и *чуждо*, отразени в устойчивите сравнения в българския и френския език

В езика семантичното противопоставяне свое–чуждо намира особено ярка репрезентация в идиоматиката (термин, предпочитан от някои изследователи за назоваване на фразеологията в широкия смисъл), към която принадлежат

устойчивите сравнения. Те са своеобразна словесна памет, фрагмент от езиковата картина на света и предоставят неподправена информация за световъзприемането и ценностните устои на езиковата общност.

5.1. Концептът *свое*, отразен в устойчивите сравнения в българския и френския език

Лингвокултурният концепт *свое* е ключов по отношение на изграждането на картината на света, като пряка проекция на нейната антропоцентрична и антропомерна същност.

За антропомерния характер на ценностната картина на света свидетелстват еднокомпонентните устойчиви сравнения в българския език *като човек, като хората*, които експлицират еталона за нормалност.

Реализациите на концепта *свое* могат да бъдат проследени в рамките на релациите човек – тяло, облекло; човек – обитавано пространство (дом); човек – род; човек – социална общност (етническа, професионална, езикова и др.).

5.1.1. Човек – тяло, облекло

Телесният код е представен в устойчивите сравнения с компонент *зеница/prunelle, око*, които препращат към органа на зрението като висша ценност *пазя (вардя, гледам) като зеницата на окото (очите) си, като зеницата си, като очите си, като двете си очи; comme à la prunelle de ses yeux, aimer qn comme ses yeux*.

Пръстите на ръката са другият орган на човешкото тяло, които, като негова неотлъчна част, се осмислят като нещо много добре познато, изучено до най-малката подробност в *зная (познавам) като петте си пръста, като пръстите на ръката си*. Неразривната свързаност на пръстите се пренася върху човешките взаимоотношения в *être unis comme les cinq (deux) doigts de la (même) main*.

Непосредствената близост на долните дрехи до човешкото тяло се метафоризира в българското сравнение *съм като дупе и гащи* и френския вариант *être comme cul et chemise, comme deux culs dans une chemise* ‘букв. съм като дупе и риза, като две дупета в една риза’.

Елементи от концептосферата „облекло” (*chemise* ‘риза’, *culotte* ‘гащи’, *souliers* ‘обувки’) са регистрирани във френските устойчиви сравнения *se soucier, s’en foutre (s’en fichier, s’en moquer) comme de sa première chemise, de sa première culotte, se moquer comme de ses vieux souliers*, означаващи пренебрежение, незаинтересованост към някого или нещо. Отрицателната интерпретация на **своето** е по-скоро изключение, с оглед на доминиращата положителна оценъчност на този концепт.

Идеята за добре познатото присъства чрез образа на джоба (*poche*) във френското сравнение *connaître qn, qch comme (le fond de) sa poche*.

5.1.2. Човек – обитавано пространство (дом)

Домът като проявление на най-близкото, усвоеното пространство е засвидетелстван единствено в еквивалентните устойчиви сравнения *разполагам се, чувствам се като у дома си* и *se sentir comme chez soi*.

5.1.3. Човек – род

Езикови репрезентанти на концепта *свое* са и имената за родство по кръв *брат/frère, сестра/sœur*. Братската любов е еталон за безкористна и предана обич в *сме (са) като братя; s'aimer (vivre) comme des frères*, а любовта между брат и сестра олицетворява платоничната, непълтска, любов между мъж и жена в *живеем като братче и сестриче; être (vivre) comme frère et sœur*. Употребата на умалителната форма на българските лексеми усилва експресивната образност на сравнението.

Реализации на концепта *свое*, свързан с отношенията на човека, като член на социална общност, не са регистрирани в рамките на изследваните устойчиви сравнения.

5.2. Концептът *чуждо*, отразен в устойчивите сравнения в българския и френския език

Централно място в реализацията на концепта *чуждо* в устойчивите сравнения заема антропогенният код в две форми – роднинска и социална (етническа), с преобладаваща отрицателна маркираност.

5.2.1. Човек – тяло

Атестирани са само две устойчиви сравнения в рамките на телесния код, като проявление на концепта *чуждо* – *дъвча като с чужди зъби* и *работя като с чужди (людски) ръце*, които означават неумение, непохватност в действията.

5.2.2. Човек – род

В рамките на езиковата реализация на концепта *чуждо* се ситуират всички имена на роднини по сватоство/некръвно родство. Те са характерни само за устойчивите сравнения в българския език, известен с добре изградената система от родствени названия, нехарактерна за френския език. Анализът на устойчивите сравнения с компонент роднинско име разкрива характерни особености на българските родствени взаимоотношения, носещи белега на патриархалност:

живеем като снаха и свекърва ‘живеем отчуждено или с омраза, в постоянни разправии’

кълна като мащеха, като свекърва ‘кълна лошо и люто’

щипя като мащеха майка (диал) ‘кълна много силно, болезнено’

добре ми е като зет на къща (ирон) ‘никак не ми е добре’

срамувам се като млада булка пред свекър ‘много се срамувам, стеснявам’

засрамвам се като млада невеста ‘засрамвам се много’

Посочените примери свидетелстват за напрегнатите отношения между некръвни роднини, за прояви на авторитарност и злонамереност.

Исключение по отношение на положителната интерпретация правят устойчивите сравнения:

стоя като пред кум, нося като на кум ‘отнасям се с голямо уважение, почит’ *говоря като стара свекърва* ‘говоря умно’

5.2.3. Човек – социална общност

Етноцентричният план е доминиращ в проявленията на концепта *чуждо*, който се осмисля с непринадлежност към общност, споделяща език, бит, религия, цвят на кожата. Езикови репрезентанти на чуждото са етноними, които сами по себе си, като лексикални единици, са неутрални в емоционално-експресивно или оценъчно отношение, но като компонент на устойчивите сравнения те разкриват своя тропически потенциал и получават допълнителна експресивно-оценъчна интерпретация, било тя положителна или отрицателна.

5.2.3.1. Устойчиви сравнения с компонент етноним, изразяващи положителна оценка

При обработка на езиковия материал прави впечатление ограниченият брой компаративни структури в двата езика, в които етнонимът е натоварен с положителна конотация: *чиста като туркиня, бяла като гъркиня, точен/работи като швейцарски часовник, точен като немец, стабилен като швейцарска банка; fort comme un Turc, courir comme un Basque, fier comme un Ecossais* и остарялото *savant comme un Grec*.

5.2.3.2. Устойчиви сравнения с компонент етноним, изразяващи отрицателна оценка

Повечето сравнения с компонент етноним в българския и френския език експлицират отрицателни черти от образа на други народи съобразно нормите на аксиологичната система, присъща на лингвокултурната общност. Негативното отношение се проявява основно към бита, традициите, поведението на етноси и народи, с които българи и французи са имали дълги и непосредствени контакти, предопределени от териториална близост.

Епохата на османското владичество е породила неприязнено отношение на българите към турския етнос, намерило израз в сравнения с висока степен на негативна експресивна оценъчност: *минава като през турски гробища; спи като заклан турчин, уригвам се като турчин*.

От същата историческа епоха датира недоверието на българите към представителите на гръцкото духовенство и съответно към гръцкия етнос, чийто обобщен образ е свързан с хитрост, непочтеност, лицемерие: *грък като влък, дошел като грък на купя*.

Особено силно изразено е отрицателното отношение на българите към циганския етнос и неговия начин на живот и поведение. Това отношение градира от шеговито-иронично през пренебрежително до крайно отрицателно. В

българската идиоматика е отделено много място на циганите, представени с характерните си недостатъци като мързел, лъжливост, нечистоплътност, крадливост, глупост. Такива са сравненията *наконтил се като тъкмен циганин, гледам се като сгоден циганин, гол и бос като циганин, лъже като <дърт, брадат> циганин, лъже като девет цигани*.

Отрицателно маркирано е и отношението към еврейската диаспора в българската езикова картина на света. Етнонимите *евреин* и в още по-голяма степен *чифут*, *чифутин* (с турски произход) са носители на пейоративна конотация. Различията между българи и евреи на езикова и етнорелигиозна основа са дали живот на устойчиви сравнения като *бяга като евреин/чифутин от кръста, като чифутска авра/хавра; събрали се като чифути в хавра; размърморили се като евреи в хавра*.

Сравненията *като в чифутска чаршия, разхвърляно като в чифутска чаршия, чисто като в чифутска чаршия* отразяват мнението на българите за евреите като нечистоплътни и неподредени хора.

Наложилният се образ на евреите като хора изключително пресметливи и сребролюбиви, посветили се на лихварството, е намерил израз в компаративните съчетания *въртя се като обран евреин, трепери му ръката като на чифутин*.

По отношение на славянските народи отрицателните оценки са по-пестеливи и се изразяват със сравненията *рови (лапа) като хърватин, повлякъл се като хърватин, ходи като хърватин, пиян като руски казак, нарязвам се като руски казак* (вж. по-подробно Кръстева 2015).

Сред балканските народи колективният образ на албанците като сприхави, войнствени, немилостиви е намерил израз под етнонима *арнаутин*, в сравненията *кисел като арнаутин и като арнаутска пушка е*.

Единственото българско устойчиво сравнение с европейски етноним, интерпретиран негативно, е *ходя като изпаднал германец*.

Във френската идиоматика, както и в българската, е намерило израз отношението към отрицателните характеристики на онези народи, с които французите имат преки контакти, белязани и от дългите борби за надмощие.

Неумението да се говори добре френски език се иронизира по отношение на англичани, испанци, баски в сравненията *parler français comme une dinde anglaise, comme une vache espagnole, comme un Basque espagnol*.

Порокът на пиянството се свързва с швейцарци и поляци в *ivre, soûl comme un Polonais; boire comme un Suisse, comme un Polonais*.

Неравноправното отношение към представителите на черната раса, свързано с епохата на робството, е породило устойчивите сравнения *travailler comme un nègre, comme un noir; traiter comme un nègre*.

6. Заключение

Концептуалният анализ на опозицията свое–чуждо и нейните реализации в устойчивите сравнения в българския и френския език позволяват да се направят следните изводи:

– Концепти **свое** и **чуждо** са многомерни културноментални образувания, които играят основополагаща роля във формирането на езиковата картина на света.

– Доминираща е интерпретация положително–отрицателно, като първият член на опозицията свое–чуждо се определя трайно като положителен, а вторият като отрицателен.

– Концептът **свое** се осмисля главно по отношение на човешкото тяло и неговото одяние.

– Концептът **чуждо** се реализира в най-голяма степен в сферата на между-етническите отношения.

– Характерно проявление на **чуждото** в българските устойчиви сравнения са роднинските отношения по сватовство, маркирани отрицателно.

– Повечето от употребите са свързани с битовата картина на света, в която се отразяват някои представи и модели на поведение, свързани с ежедневието на хората, с техните реакции в различни ситуации.

Бележки

¹ Работата е част от по-обширно съпоставително изследване, посветено на лингвистичните и лингвокултурологични аспекти на устойчивите сравнения, конструирани с компаратор *като/comme* в българския и френския език.

² Пенчева определя притежанието като първата форма на взаимоотношение (Пенчева 1998: 65).

Библиография

- Гачев, Г. *Национальные образы мира*. Москва: Прогресс, 1995.
- Димитрова, Ст. *Прагматика на текста*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2001.
- Димитрова, Г. *Тезаурусно моделиране на лингвокултурологичната терминология*. Варна: Liternet, 2008.
- Калдиева-Захариева, Ст. *Българска фразеология* (т. 2 на *Българска лексикология и фразеология*). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2013.
- Кръстева, Ж. „Към представата за другия, отразена в българската и френската фразеология“. – В: *Дванадесета конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии*, София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2015, с. 226–235.
- Легурска, П. „Бинарната опозиция свой–чужд в българската култура (рецензия)“ – Списание на БАН, 2012, 6, с. 54–58.

- Маслова, В.А. *Лингвокултурология*. Москва: Академия, 2004.
- Маслова, В.А. *Введение в когнитивную лингвистику*. Москва: Флинта, 2006.
- Мезенин, С.М. „Образность как лингвистическая категория“ – Вопросы языкознания №6, 1983, 48–57 с.
- Мичева, В. *Картината на света в езика на новобългарските дамаскини*. София: Дио-Мира, 2015.
- Пенчева, М. *Човекът в езика. Езикът в човека*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1998.
- Пернишка, Ем. „Лексикална семантика. Структурно-семантични особености на българската лексика“ – В: *Българска лексикология* (т. 1 на *Българска лексикология и фразеология*). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2013.
- Попова, Юл. „Своите, чуждите и другите от интеркултурна перспектива“ – Реторика и комуникации, бр.21, януари 2016, <http://rhetoric.bg>, 05.06.2017 г.
- Телия, В.Н. *Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты*. Москва: Школа „Языки русской культуры“, 1996.

Източници

- Нов фразеологичен речник на българския език, Анкова-Ничева, Кети. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1993.
- Речник на устойчивите сравнения в българския език. Кювлиева-Мишайкова, Весела. София: Издателство на БАН, 1986 (приложение към монографията *Устойчиви сравнения в българския език*).
- Фразеологичен речник на българския език, Ничева, Кети, Сийка Спасова-Михайлова, Кристалина Чолакова. Т. I – II. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 1974–1975.
- Dictionnaire des expressions et des locutions figurées, Rey, Alain, Sophie Chantereau. Paris: Dictionnaires Le Robert, 1995.
- Dictionnaire phraséologique français-bulgare, Николов, Божил, Ани Бойчева, Хачик Хачикян. София: Труд&Прозорец, 2003.
- Les comparaisons du français, Cazelles Nicolas. Paris : Belin, 1996.

Гл. ас. д-р Жана Кръстева

Катедра „Романистика“

Факултет по класически и нови филологии

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Адрес: бул. Цар Освободител № 15, 1504 София, България

✉ jeanna_kristeva@hotmail.com

Assist. Prof. Zhana Krasteva, PhD

Department of Romance Studies

Faculty of Classical and Modern Philology

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Address: 15 Tzar Osvoboditel Blvd., 1504 Sofia, Bulgaria

✉ jeanna_kristeva@hotmail.com